

Declarația (Londra) (Chișinău)

INTERIGHTS Promo-LEX

după audierile în Marea Cameră a Curții Europene pentru Drepturile Omului, cauza Catan și alții c. Moldovei și Rusiei.

La 25 ianuarie 2012, în Marea Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului au avut loc audieri în cauza Catan și alții 27 c. Moldovei și Rusiei, Caldare și alții 42 c. Moldovei și Rusiei, Cercavschi și alți 98 c. Moldovei și Rusiei.

Reclamanții sunt cetățeni ai R. Moldova și locuitori ai regiunii transnistrene, parte a teritoriului suveran al Republicii Moldova, ce se află sub controlul de facto al unui regim separatist susținut de Federația Rusă. Cauzele au fost expediate în 2004 și respectiv 2006 de către părinți, profesori și elevi din localitățile Râbnița, Tighina (Bender) și Grigoriopol din regiunea transnistreană a Republicii Moldova și vizează încălcări ale drepturilor acestora la educație, la viața privată, precum și ale dreptului de a nu fi discriminat.

În 1992 controlul asupra unei părți din estul Republicii Moldova a fost preluat prin violență militară și cu suport din exterior. Auto-proclamata administrație a inițiat procedura de adoptare a unei „legi” care urmărea interzicerea utilizării alfabetului latin pentru limba română (definită drept moldovenească) în toate domeniile vieții publice din regiune. Astfel, a fost impus alfabetul chirilic pentru instituțiile de învățământ din regiune, elevii și părinții fiind obligați să accepte această anomalie lingvistică, o combinație a limbii vorbite și scrise, ce nu este utilizată larg nici chiar în regiunea respectivă.

Reclamanții în această cauză au fost obligați să accepte

educarea copiilor lor contrar propriilor convingeri sau să reziste numeroaselor și diferitelor presiuni din partea administrației ilegale din regiune. Reclamanții au insistat ca instituțiile lor să rămână sub jurisdicția și programul educațional al autorităților constituționale, predarea fiind efectuată în limba română în forma ei firească, cu grafie latină. În consecință, ei au fost supuși unor politici instrumentate de lichidare prin asedierea și blocarea școlilor cu predare în grafie latină, precum și acțiuni de intimidare și persecutare, reținere și „urmărire penală”, a profesorilor, de amenințări și hărțuiri a elevilor și părinților lor.

Acest caz reprezintă un exemplu evident de discriminare în temeiul limbii și etniei, îndreptat împotriva etnicilor moldoveni din regiunea transnistreană. Aceasta face parte dintr-o politică mai amplă de marginalizare și discriminare a acestui grup etnic în regiunea transnistreană a Republicii Moldova, începută în perioada sovietică. Încercările de a lichida aceste instituții de învățământ au fost clasificate de către OSCE drept „curățare lingvistică”.

Reprezentanții INTERIGHTS, Helen Duffy și Padraig Hughes, prezenți la audieri, au declarat:

„Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat cu mai multe ocazii necesitatea de a evita orice vacuum în sistemul de ocrotire a drepturilor omului. Cu toate acestea, în această cauză, nici R. Moldova, ca stat suveran, nici Federația Rusă, care exercită controlul de facto asupra administrației ilegale, nu acceptă că ar avea vreo obligație în domeniul drepturilor omului față de populația regiunii transnistrene. Reclamanții au solicitat astăzi Curții să asigure faptul că nu va exista o gaură neagră pe teritoriul Consiliului Europei”.

Reprezentanții apărării, membri ai Asociației Promo-LEX, au fost însoțiți la audieri de către una dintre cei 167 reclamanți, Tamara Țurcanu, profesoară la Liceul Alexandru cel Bun din or. Tighina (Bender) și părinte care a luptat timp de mai mulți ani pentru ca drepturile copiilor săi să fie

respectate. Tamara Țurcanu a menționat cu bucurie că „în sfârșit suferințele noastre au atras atenția comunității internaționale. Sper că judecătorii europeni vor înțelege problemele noastre. Sper că guvernul F. Ruse și cel al R. Moldova vor întreprinde în cele din urmă eforturi maxime pentru a preveni asemenea acțiuni. Nu dorim altceva decât respectarea drepturilor noastre fundamentale, astfel încât copiii noștri să se bucure de acces liber la educație și să beneficieze de drepturi la ei acasă pentru a se putea întoarce înapoi după absolvirea facultăților”.

Reprezentanții victimelor, Ion Manole și Alexandru Postica din cadrul Asociației Promo-LEX, au adăugat: „Rezolvarea acestei cauze, în favoarea reclamanților, este foarte importantă pentru întreaga societate și populația regiunii, deoarece ar oferi anumite garanții pentru numeroase categorii de persoane din acest teritoriu al R. Moldova. Încălcărilor ce stau la baza acestei cauze au început în 1992, au atins apogeul în 2002-2004 și continuă să aibă loc și astăzi. Este important ca Înalta Curte să confrunte direct acțiunile administrației ilegale de pe teritoriul Moldovei și să condamne statele pârâte. În caz contrar, reclamanții vor fi lipsiți în continuare de un remediu eficient și credibil împotriva gravelor violări ale drepturilor sale, iar în spațiul Consiliului Europei va exista un teritoriu, unde persoanele rămân lipsite în totalitate de remedii legale. Un teritoriu dominat de fenomenul impunității și al lipsei responsabilităților”.

Prima audiere publică a avut loc la 9 iunie 2009, cauza fiind declarată parțial admisibilă la 15 iunie 2010. La 14 decembrie 2010 s-a decis desesizarea în favoarea Marii Camere, care a organizat audierile din 25 ianuarie 2012.

Guvernul Republicii Moldova a fost reprezentat de către V. Grosu, Vice-ministru al Justiției, asistat de L. Apostol.

Guvernul Federației Ruse a fost reprezentat de către G.

Matyushkin, Agent Guvernamental al Federației Ruse, asistat de O. Sirotkina, I. Korieva, A. Dzutseva, N. Fomin, M. Molodtsova, V. Utkina și A. Makhnev.

Reclamanții au fost reprezentați de către A. Postica, I. Manole, și P. Postica, avocați, juriști în cadrul Asociației "Promo-LEX ", fiind asistați de către P. Hughes, H. Duffy juriști din cadrul [INTERIGHTS](#).

Pentru mai multe informații:

Ion Manole, Promo-LEX: +373 69070800; info@promolex.md

Helen Duffy, INTERIGHTS: +31 (0) 624283283
hduffy@interights.org

Padraig Hughes, INTERIGHTS: +44 (0) 2072783230
phughes@interights.org